

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 17Co/23/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6120350068
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 12. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zita Nagypálová
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2022:6120350068.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zity Nagypálovej a sudcov JUDr. Dušana Ďuriana a JUDr. Ľubomíra Šablu ako členov senátu, v spore žalobcov 1/ H. P., nar. XX.XX.XXXX, bytom W. XXXX/X, XXX XX L. L., 2/ H. P., nar. XX.XX.XXXX, bytom W. XXXX/X, XXX XX L. L., 3/ J. R., nar. XX.XX.XXXX, bytom W. XXXX/X, XXX XX L. L., všetci zastúpení AK Pekár, s. r. o., so sídlom Kukučínova 24, 974 01 Banská Bystrica, IČO: 47 233 940, proti žalovaným 1/ K. Z., nar. XX.XX.XXXX, bytom H. XX, XXX XX L. L., zastúpený Advokátska kancelária Hreždovič a Mulder, so sídlom Rudlovska 2, 974 04 Banská Bystrica, IČO: 37 893 858, 2/ Allianz - Slovenská poisťovňa, a. s., so sídlom Dostojevského rad 4, 815 74 Bratislava, IČO: 00 151 700, o náhradu škody a náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch o odvolaní žalobcov proti rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 20C/41/2020-113 z 21.10.2021, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie (podľa výroku rozhodnutia) žalobu žalobcov 1/, 2/, 3/ zamietol v celom rozsahu a rozhodol o nároku žalovaných na náhradu trov konania. V dôvodoch rozhodnutia súd prvej inštancie uviedol, že „žalobcovia 1/ až 4/“ navrhli uložiť žalovaným 1/ a 2/ povinnosť zaplatiť každému žalobcovi sumu 20 000,- € ako nemajetkovú ujmu, ktorá je len určitou satisfakciou na zmiernenie následkov neoprávneného zásahu do práva na súkromie a rodinný život žalobcov žalovaným 1/ pri dopravnej nehode dňa 18.09.2019. V bode 26 odôvodnenia za nesporné označil, že „žalobcovia 1/ a 2/“ si uplatňujú nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v dôsledku protiprávneho konania žalovaného 1/, kedy došlo k usmrteniu ich otca. V ďalšom 30. bode odôvodnenia už vymedzuje predmet konania tak, že žalobcovia 1/, 2/, 3/ ako synovia nebohého si uplatnili nárok na trovy pohrebného a zároveň nárok na náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 11 a § 13 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej aj „Občiansky zákonník“ alebo „OZ“) každý vo výške 20 000,- €. Okrem ustanovení § 11 a § 13 OZ podľa dôvodov rozhodnutia aplikoval súd prvej inštancie na predmetný spor aj § 15 Občianskeho zákonníka bez bližšieho zdôvodnenia, ako toto ustanovenie na prejednávany prípad dopadá a ustanovenie § 441 OZ s vysvetlením, že povinnosťou súdu v tomto konaní bolo zistiť, či ku škode a nemajetkovej ujme došlo aj zavinením poškodeného a či škoda nebola spôsobená výlučne jeho zavinením.

1.1 Žalobcovia si nároky uplatnené voči žalovaným 1/ a 2/ uplatňovali na tom skutkovom základe, že dňa 18.09.2019 sa žalovaný 1/ ako vodič motorového vozidla nevenoval plne vedeniu motorového vozidla, nesledoval dostatočne situáciu v cestnej premávke, neprispôbil rýchlosť jazdy ani rozhladovým pomerom, ktoré boli v smere jeho jazdy zhoršené vplyvom ostro svietiaceho zapadajúceho slnka, v dôsledku čoho oneskorene reagoval na pohyb chodca E. P. (otca žalobcov), v krvi ktorého sa nachádzalo 2,75 g/kg alkoholu, prechádzajúceho cez vozovku z pohľadu vodiča zľava doprava šikmým smerom mimo priechodu pre chodcov po jeho vstupe na vozovku bez toho, aby sa dostatočne presvedčil, či tak môže urobiť bez nebezpečenstva, čím prinútil žalovaného 1/ k zmene smeru a rýchlosti jazdy, ale aj tak žalovaný 1/ narazil svojím vozidlom do E. P., ktorý pri náraze utrpel viacpočetné zranenia, ktorým po prevoze do nemocnice dňa 18.09.2019 o 18.40 hod. podľahol. Žalovaný 1/ bol za tento čin uznaný

vinným z prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 1 Trestného zákona a odsúdený právoplatne rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 4T/8/2020-214 z 22.06.2020 (a žalobcovia 1/, 2/ a 3/ boli so svojím nárokom na náhradu škody a náhradu nemajetkovej ujmy odkázaní na civilné konanie - poznámka odvolacieho súdu).

1.2 Žalovaného 2/ uznal súd prvej inštancie za vecne pasívne legitimovaného na tom základe, že v čase dopravnej nehody bolo vozidlo žalovaného 1/ povinne zmluvne poistené zo zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla u žalovaného 2/.

1.3 Po oboznámení sa so spisom Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 4T/8/2020 súd prvej inštancie dospel k názoru, že na vzniku nároku žalobcov sa podieľal poškodený E. P. (v rozsahu 50 %) a to tým, že porušil ustanovenia § 53 ods. 1 až 4 zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke. V čase prechádzania cez vozovku bol výrazne pod vplyvom alkoholu (vyšetrením vzoriek v krvi a moči bola stanovená koncentrácia alkoholu 2,75 g/kg alkoholu v krvi a 3,80 g/kg alkoholu v moči), ktorá koncentrácia alkoholu znamená ťažký stupeň opitosti, pri ktorom dochádza k ťažkej poruche koordinácie pohybov až neschopnosti samostatnej chôdze, pozornosť je značne znížená, reakcie na vonkajšie podnety sú značne spomalené, nastáva dezorientácia, podceňovanie vlastných schopností a reálneho nebezpečenstva z vlastného konania, čím celé konanie je odbrzdené, ľahkovážne a nezodpovedné. Pre účely trestného konania bol vypracovaný znalecom G.. A.. A. P. znalecký posudok č. 41/19 k príčinám dopravnej nehody, za ktoré znalec označil nevhodný spôsob prechádzania vozovky chodcom mimo priechodu pre chodcov rýchlosťou, ktorá vytvárala potenciálny zdroj vzniku kritickej nehodovej situácie, nevhodnú techniku jazdy vodiča vozidla napriek zhoršeným rozhľadovým podmienkam spôsobeným slnečným svitom, čo označil znalec za prvok, ktorý je v príčinnej súvislosti s oneskorenou reakciou vodiča. Chodec vytvoril vodičovi vozidla prekážku a zrážke by mohol chodec zabrániť len rýchlejšou chôdzou.

1.4 Žalovaný 2/ preukázal, že žalobcom poskytol plnenie vo výške 543,07 €, čo zodpovedá sume pohrebných trov 1 086,13 € mínus štátny príspevok na pohreb vo výške 79,67 € rovná sa 1 086,13 € deleno dvomi (zavinenie poškodeného na vzniknutej škode v rozsahu 50 %) rovná sa 543,07 €. Vzhľadom na ustálený rozsah spoluzodpovednosti poškodeného E. P. na vzniku škody žalobu o náhradu pohrebných trov vo zvyšnej časti súd prvej inštancie zamietol.

1.5 Žalobcovia sa domáhali náhrady nemajetkovej ujmy každý zvlášť vo výške 20 000,- € s odôvodnením, že sú synmi nebohého E. P., k otcovi mali srdečný a vrúcny vzťah a protiprávnym konaním žalovaného 1/ došlo k neoprávnenému zásahu do ich práva na súkromný a rodinný život. Žalobca 1/ uvádzal, že s otcom žil v spoločnej domácnosti od narodenia v rodičovskom byte aj so svojou rodinou, smrť otca pociťuje ako strašnú stratu, s ktorou sa nedá vyrovnáť. Bol prítomný pri nehode, kde videl otca zomierať, čo ho psychicky poznačilo, nemôže spať, po smrti otca začal viac požívať alkohol, čo má vplyv na jeho rodinný život. Otec mal samostatnú izbu, dokázal sa o seba postarať po finančnej stránke, on so svojou rodinou prispieval otcovi na nájomné, nákupy a varenie riešili spoločne. Žalobca 2/ sa pojednávania nezúčastnil z dôvodu dlhodobého pobytu v Anglicku. Tiež tvrdil, že mal s otcom veľmi dobrý vzťah, v detstve sa im otec venoval, chodievali spolu na výlety, opekačky, stanovačky, staral sa deťom o zábavu a dobrodružstvo. Otec bol deťom oporou vo všetkom. Keď mal 8 rokov, otec mu zachránil život. Keď mal 17 rokov, odišla od nich mama, otec zvládol sám situáciu s tínedžermi. Do Anglicka odišiel po povinnej vojenskej službe, kde odvtedy žije. Otec aj s bratom J. ho chodili navštevovať do Anglicka. Boli v pravidelnom telefonickom kontakte. Po smrti otca sa mu zrútil svet, prežíval obrovský šok, beznádej, mal výčitky, že nebol pri otcovi, keď ho potreboval. Žalobca 3/ uviedol, že žalobcovia 1/ a 2/ sú jeho nevlastní bratia, od troch rokov vyrastal iba s matkou, lebo sa rodičia rozišli. Matka mu povedala, že E. P. je jeho otcom iba pri nástupe do základnej školy, keď mu menila priezvisko, aby mal rovnaké ako ďalší súrodenec z nového vzťahu. Otec za ním chodieval do škôlky aj do školy, nosil mu darčeky, on si myslel, že to je mamin kamarát. Keď sa dozvedel, že E. P. je jeho otec, ušiel z domu, chcel byť s otcom. S otcom sa stretával bez vedomia matky. V roku 2006 sa presťahoval na O. do Banskej Bystrice a s otcom sa stretával často, jeho dcéra chodila venčiť otcovho psa. Na Vianoce vždy spolu varili kapustnicu, robili šalát, s otcom bol aj v Anglicku za bratom. Otca označil za svojho jediného rodiča. S mamou sa nebaví 25 rokov. Keď mal 30 rokov, nejaký čas žil v otcovej domácnosti. Mal problém s drogami, po smrti otca sa opustil, znovu začal užívať heroín vo väčšej miere, čo malo za následok, že od neho odišla žena. Bol aj na liečení.

1.6 Žalovaní 1/ a 2/ žiadali zamietnuť žalobu jednak z dôvodu spoluzavinenia poškodeného na vzniknutej škode a tiež z dôvodu nepreukázania vzniku nároku na náhradu nemajetkovej ujmy. Požadovanú náhradu nemajetkovej ujmy po 20 000,- € každému zo žalobcov zvlášť označili za neprimeranú. Poukázali na chovanie sa žalovaného 1/, ktorý už v rámci trestného konania poslal

žalobcom ospravedlňujúci list a úprimnú ľútosť nad tým, čo stalo vyjadril aj v priebehu tohto konania. Takto poskytnuté zadostučinenie sa žalovaným javilo postačujúce.

1.7 Súd prvej inštancie uznal obranu žalovaných a žalobu v celom rozsahu zamietol. Pohrebné trovy v rozsahu 50 % zodpovedajúcej spoluvine žalovaného 1/ žalovaný 2/ uhradil. Žalobu o zaplatenie náhrady nemajetkovej ujmy zamietol z dôvodu, že svoje skutkové tvrdenia, od ktorých sa odvodzuje nárok na nemajetkovú ujmu žalobcovia nepreukázali. Len samotné úmrtie blízkeho príbuzného podľa názoru súdu prvej inštancie automaticky neodôvodňuje priznanie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy. Žalobcovia v konaní uvádzali len všeobecné okolnosti spolužitia s otcom vzťahujúce sa na minulosť, keď sa o nich otec ako o deti staral. Žalobca 2/ dlhodobo žije v zahraničí. E. P. nebol odkázaný na pomoc svojich detí. Deti neboli finančne závislé od otca. Žalobcovia potvrdili požívanie alkoholu otcom a jeho finančnú samostatnosť. Z vymedzenia nemajetkovej ujmy v bode 28 odôvodnenia (ujma v nemajetkovej sfére života fyzickej osoby, ktorá sa bezprostredne nepremiata do fyzickej integrity ani do majetkovej sféry fyzickej osoby), definovania zmyslu náhrady nemajetkovej ujmy (dosiahnuť vyváženosť medzi ujmomou na hodnotách ľudskej dôstojnosti a jej konkrétnym finančným vyjadrením) a cieľa náhrady nemajetkovej ujmy (zmierniť nepriaznivý následok neoprávneného zásahu a poskytnúť čo najúplnejšiu a najúčinnnejšiu občianskoprávnú ochranu osobnosti fyzickej osoby) je možné vyvodiť, že súd prvej inštancie nepovažoval za preukázaný vznik nemajetkovej ujmy na strane žalobcov, potrebu zmierniť následky spôsobené smrťou otca v ich živote.

1.8 Vzhľadom na úspech žalovaných 1/ a 2/ v konaní týmto súd prvej inštancie podľa § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „C. s. p.“) im priznal nárok na náhradu trov konania voči žalobcom 1/, 2/, 3/ spoločne a nerozdielne, ktorým uložil povinnosť zaplatiť žalovaným 1/ a 2/ trovy prvoinštančného konania „v lehote troch dní odo dňa rozhodnutia o výške trov samostatným uznesením“.

2. Vo včas podanom odvolaní proti tomuto rozsudku žalobcovia podľa § 365 ods. 1 písm. b), d), f) a h) Civilného sporového poriadku vytykali súdu prvej inštancie, že im nesprávnym procesným postupom znemožnil uskutočňovať im patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Za nesprávne skutkové zistenia súdu prvej inštancie označili bagatelizovanie rodinných vzťahov medzi žalobcami a ich otcom v minulosti a v dospelosti, záver o nepreukázaných silných interpersonálnych a sociálnych väzbách medzi otcom a synmi, záver súdu o neexistencii nemajetkovej ujmy ako dôsledku smrti otca a zásah do ich práva na osobný a súkromný život protiprávnym konaním žalovaného 1/. Žalobca 1/ zdôraznil, že jeho emocionálna ujma je umocnená tým, že žil so svojím otcom v spoločnej domácnosti. Za zmätočné označili závery súdu prvej inštancie o spoluzavinení zosnulého E. P.. Nepochopili, z akého dôvodu by malo mať spoluzavinenie E. P. za následok zamietnutie žaloby v celom rozsahu. Za diskutabilné označili závery súdu prvej inštancie o spoluzavinení poškodeného v rozsahu 50 % s poukazom na existenciu odsudzujúceho rozsudku žalovaného 1/. Ak by príčinou úmrtia E. P. nebolo konanie žalovaného 1/, neexistovala by príčinná súvislosť medzi konaním žalovaného 1/ a smrťou E. P. a nedošlo by k odsúdeniu žalovaného 1/. Žalobcovia určitú mieru spoluzavinenia zo strany E. P. nepopierajú, ale nesúhlasia s výškou ustálenou súdom prvej inštancie na 50 %. Čiastočné spoluzavinenie zo strany E. P. nemohlo viesť k zamietnutiu žaloby ako celku. Závery súdu prvej inštancie sú v tomto ohľade nesprávne a nezrozumiteľné, čím sú dané odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 písm. b), d) a h) C. s. p.

2.1 Právne posúdenie žalobcami uplatnených nárokov súdom prvej inštancie neobstojí, keďže tento pri posudzovaní vzniku nemajetkovej ujmy považoval za relevantné skutočnosti, ktoré hypotézy právnych noriem v § 11 a § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka nepredpokladajú. Otázka odkázanosti zosnulého na žalobcov a naopak je pre posúdenie vzniku nároku na náhradu nemajetkovej ujmy irelevantná. Pre posúdenie oprávnenosti nároku žalobcov je podstatné to, či došlo k zásahu do ich osobnostných práv, menovite do práva na súkromný a rodinný život, ktorý sa prejavuje vo vzniku citovej a psychickej ujmy dotknutej osoby napríklad vo forme smútku, žiaľu, strádania a úzkosti, ako to vyplýva z rozhodovacej praxe všeobecných súdov a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Posudzovanie odkázanosti na osobu zosnulého by bolo relevantné v prípade, ak by si žalobcovia uplatňovali nárok na náhradu škody v zmysle § 448 OZ, nie však pri posudzovaní zásahov do práva na rodinný a súkromný život. Ad absurdum by takto nemali nárok na náhradu nemajetkovej ujmy rodičia zosnulého maloletého dieťaťa, keďže neboli odkázaní na jeho výživu. Ak by mal platiť argument súdu, nevznikol by nárok na náhradu nemajetkovej ujmy rodičom pri usmrtení ich plnoletého dieťaťa, ktoré sa už osamostatnilo a nežilo v spoločnej domácnosti s rodičmi. Prvoinštančný súd nesprávne interpretoval ustanovenia § 11 a § 13

ods. 2 OZ, keď svoje rozhodnutie založil na nepreukázaní finančnej či osobnej odkázanosti žalobcov na zosnulého a naopak. Za irelevantné považujú aj poukazovanie na požívanie alkoholu zo strany otca žalobcov, pokiaľ vplyv takéhoto požívania na vzťahy medzi zosnulým a žalobcami preukázaný nebol. K tomuto záveru súd prvej inštancie žiadne bližšie úvahy neuvádza, preto je napadnutý rozsudok aj v tejto časti nepreskúmateľný pre nedostatok odôvodnenia. Závery súdu prvej inštancie o neunesení dôkazného bremena žalobcami sú zmätočné a vychádzajú z nesprávneho právneho posúdenia veci. Pokiaľ považoval súd prvej inštancie výšku uplatneného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy za neprímeranú, mal podľa vlastnej úvahy priznať žalobcom nárok vo výške, ktorú považuje vzhľadom na okolnosti prípadu za spravodlivú a nie zamietnuť žalobu v celom rozsahu. Ak sa výška nemajetkovej ujmy exaktne určiť nedá, nemôžu byť žalobcovia sankcionovaní súdom za to, že ich predstava o spravodlivej satisfakcii je iná.

2.2 Žalobcovia žiadajú zmeniť rozsudok súdu prvej inštancie a priznať žalobcom náhradu nemajetkovej ujmy každému zvlášť vo výške 20 000,- € s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia ktoréhokoľvek z nich povinnosť druhého žalovaného a aby súd uložil žalovaným 1/ a 2/ rovnakým spôsobom nahradiť žalobcovi 1/ škodu vo výške 622,73 €, ktorá vznikla titulom vynaložených nákladov na pohreb. Žiadajú priznať aj nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

3. K odvolaniu žalobcov sa vyjadril len žalovaný 2/. Zopakoval, že žalobcovia nezdôvodnili a nepreukázali nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, ani v podanom odvolaní neuvádzajú žiadne konkrétne tvrdenia, iba všeobecné frázy a poukazujú na iné rozhodnutia súdov. Zotrval na názore, že v konaní pred súdom prvej inštancie žalobcovia nepreukázali také skutočnosti, ktoré by odôvodňovali priznanie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy. Opis vzťahu žalobcov s otcom sa týkal ich detstva, nie obdobia pred dopravnou nehodou. Žalobca 1/ síce žil so zosnulým v jednej domácnosti, mal však svoju izbu a každý v byte v podstate žil svojím životom, nemali žiadne spoločné aktivity. Intenzita vzťahu medzi žalobcom 2/, ktorý žije v Anglicku a zosnulým bola limitovaná aj vzdialenosťou. Z výpovede ostatných žalobcov vyplynulo, že otec bol za žalovaným 2/ v Anglicku iba jedenkrát, čím sú vyvrátené tvrdenia žalobcu 2/ o jeho vzťahu s otcom. Písomnú výpoveď predložil žalobca 2/ až po výraznej ingerencii súdu, aj ostatní žalobcovia boli pri preukazovaní svojho nároku pasívni. Z výpovede žalobcu 3/ vyplynulo, že so zosnulým neudržiaval kontakt. V priebehu posledných niekoľko mesiacov sa videli iba raz, aj to iba zhodou okolností, keď žalobca 3/ prechádzal popod okno zosnulého a s týmto sa pozdravil. Žalovaný 3/ navyše priznal, že je užívateľom pervitínu, čo môže ovplyvňovať prežívanie vzťahu so zosnulým. Nemožno bez povšimnutia nechať vek žalobcov, ide cca o 37, 38 a 46 ročných synov zosnulého, ktorí majú svoje životy. Vyjadrenie žalobcov v konaní (aj v odvolaní) je iba kompiláciou všeobecných a nepreukázaných fráz. Žalobcovia ujmu na svojej strane žiadnym spôsobom nepreukázali. Žalovaný 1/ sa žalobcom ospravedlnil a prejavil úprimnú ľútosť za vzniknutú škodu. Takáto forma satisfakcie je podľa názoru žalovaného 2/ v tomto prípade postačujúca. Bez povšimnutia nie je možné ponechať, že žalobcom bola vyplatená náhrada pohrebných trov vo výške 543,07 €. Nie je bez významu, že zosnulý svojím konaním prispel ku vzniku dopravnej nehody, následkom ktorej podľaňol. Súd prvej inštancie zohľadnil pri svojom rozhodnutí všetky tieto skutočnosti a jeho rozhodnutie je vecne správne.

4. Žalobcovia v reakcii na odvolanie žalovaného iba konštatovali, že sú zavádzajúce a nekorešponujú s obsahom súdneho spisu. Žalobcovia 1/ a 3/ na pojednávaní dňa 14.09.2021 súhlasne uviedli, že žalobca 3/ bol s otcom trikrát v Anglicku za bratom, žalobcom 2/. Toto potvrdil vo svojom vyjadrení aj žalobca 2/, ktorý zároveň poukázal na to, že si s otcom často volali, vždy sa jeden druhému vyzdráľali a žalobcovi 2/ tento pravidelný kontakt veľmi chýba. Žalobca 3/ vo svojej výpovedi neuviedol, že v priebehu niekoľkých posledných mesiacov videl svojho otca len raz. Na otázku, kedy naposledy videl otca pred smrťou uviedol, že to bolo asi jeden mesiac pozadu, náhodne, keď bol otec v okne a porozprávali sa. Výpoveď žalobcu 3/ je potrebné hodnotiť ako celok. Žalobca 3/ v spontánnej časti výpovede dostatočne opísal vzťah medzi ním a zosnulým otcom, z čoho vyplynulo, že medzi nimi boli vyvinuté silné sociálne, rodinné a emocionálne väzby. Tvrdenie žalovaného 2/, že užívanie drog žalobcom 3/ môže ovplyvňovať prežívanie vzťahu so zosnulým je len ničím nepodporená špekulácia. Skutočnosť, že žalobcovia sú dospelí a sebestační môže mať význam pri úvahe súdu o výške peňažnej náhrady, avšak z uvedeného v žiadnom prípade nevyplýva, že u žalobcov nemohlo dôjsť k vzniku nároku na náhradu nemajetkovej ujmy. Dosiachnutie dospelosti pozostalými nevyklučuje vznik nároku na náhradu nemajetkovej ujmy. Súdy bežne priznávajú nárok na náhradu nemajetkovej ujmy dospelým a samostatným pozostalým v prípade smrti rodiča či súrodenca.

4.1 Ospravedlnenie žalovaného 1/, ktoré považuje žalovaný 2/ za dostatočnú satisfakciu pre žalobcov, je krátkym listom pozostávajúcím z dvoch viet, ktoré nebolo urobené bezprostredne po nehode, ale až

počas trestného stíhania žalovaného 1/, preto možno mať o nezištnosti tohto ospravedlnenia závažné pochybnosti. Za podstatné žalobcovia považujú, že žalovaný 1/ v trestnom konaní pred súdom neurobil vyhlásenie, že je vinný, iba nepoprel spáchanie skutku a preto je potrebné závery žalovaného 2/ o dostatočnej satisfakcii jednoznačne odmietnuť. Zavinené úmrtie blízkej osoby je tak závažným zásahom do osobnostných práv pozostalých, že žiadna forma morálneho zadosťučinenia nepostačuje na to, aby bola primerane vyvážená a zmiernená vzniknutá značná nemajetková ujma. Zodpovednosť žalovaného 1/ za vznik nemajetkovej ujmy aj za súčasnej existencie spoluzavinenia E. P. vyplýva zo skutkovej vety rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 4T/8/2020, ktorým bol žalovaný 1/ uznaný vinným zo spáchania prečinu usmrtenia. Určitú mieru zodpovednosti žalovaného 1/ uznal aj žalovaný 2/, keď poskytol žalobcovi 1/ peňažné plnenie vo výške 543,07 € titulom nákladov na pohreb. Žalobcovia odmietajú tvrdenie žalovaného 2/, že v konaní uvádzali iba všeobecné nepreukázané frázy. Je to práve obrana žalovaného 2/, ktorá pozostáva z tvrdení paušálne používaných žalovanými poisťovňami v obdobných konaniach. Judikatúrou je dlhodobo akceptované, že vznik ujmy vo forme šoku a smútku zo straty blízkej osoby nemožno preukazovať tak, ako vznik majetkovej ujmy. Poukazovanie žalobcami na prežívanie života s otcom v období detstva svedčí o ich dlhodobom pozitívnom a silnom vzťahu k otcovi od útleho detstva a práve preto ich úmrtie otca poznačilo.

5. V písomnom podaní z 01.03.2022 žalovaný 2/ opätovne spochybňoval vzťah medzi žalobcom 2/ a jeho otcom, keď od skončenia povinnej vojenskej služby (ktorá skončila ku dňu 31.12.2005) žije v Anglicku a aj keby ho bol otec navštívil trikrát v horizonte 17 rokov, nič nenasvedčuje tomu, že by ich vzájomné vzťahy boli intenzívne. Tvrdenie žalobcu 2/, že si s otcom často volali nebolo nijakým spôsobom preukázané či už výpisom z telefónnych hovorov, prípadne výpisom z nejakej komunikačnej aplikácie, preto ich považuje žalovaný 2/ za nepreukázané. Ani žalobca 3/ nekonkretizoval, čo by malo jeho emocionálne, rodinné a sociálne väzby na zosnulého preukazovať. Žalobca 3/ vypovedal pred súdom, že sa s otcom asi mesiac pred smrťou pozdravili. Takáto komunikácia za posledný mesiac nepreukazuje, že by medzi nimi boli silné rodinné väzby. Ani samotný sociálny status otec - syn nepreukazuje automaticky dôvodnosť nároku na náhradu nemajetkovej ujmy. Žalobca dosahuje vek 46 rokov a jeho výpoveď bola obmedzená na histórie z dávnej minulosti svojho detstva a že keď mal 30 rokov, otec mu na čas poskytol ubytovanie. Žalovaný 2/ zotrváva na názore, že samotné ospravedlnenie žalovaného 1/ prednesené aj na pojednávaní dňa 14.09.2021 je ako morálna satisfakcia v tomto prípade postačujúca, keď o úprimnosti ospravedlnenia žalovaného 1/ nemožno mať pochybnosti. Intenzita vzájomných vzťahov medzi žalobcami a zosnulým preukázaná nebola. Bez povšimnutia nemožno ponechať fakt, že zosnulý svojim konaním prispel ku vzniku dopravnej nehody.

6. V odpovedi na toto vyjadrenie žalovaného 2/ sa žalobcovia ohradili voči tvrdeniu žalovaného 2/, že medzi žalobcami a zosnulým E. P. neexistovali také citové a emocionálne väzby, ktoré by bolo možné narušiť protiprávnym konaním žalovaného 1/. Žalovaný 2/ vo svojej argumentácii účelovo vytrháva z kontextu časti výpovedí žalobcov. Pravidelný kontakt žalobcu 2/ s otcom sa realizoval aj počas jeho každoročných vianočných návštev na Slovensku. Žalobcovia nerozumejú úvahe žalovaného 2/, podľa ktorej nebolo preukázaný zásah do osobnostných práv žalobcu 2/, keď bol jeho zosnulý otec za ním v Anglicku len trikrát, pretože toto bola iba jedna z foriem kontaktu medzi žalobcom 2/ a nebohým E. P. Práve opakované vycestovanie zosnulého otca do zahraničia za svojim synom preukazuje existenciu citovaných a rodinných väzieb. Žalobcovia nerozumejú argumentácii žalovaného 2/, ktorý považuje intenzívne vzťahy medzi rodičom a dieťaťom z obdobia útleho detstva za irelevantné pre vznik nemajetkovej ujmy dospelého pozostaleho potomka. Najkrajšie a najintenzívnejšie vzťahy majú potomkovia ku svojim rodičom práve v období detstva a takéto prežívanie spoločných chvíľ formuje aj vzťah detí ku svojim rodičom do budúcnosti. Žalobca 3/ opísal svoj vzťah k otcovi aj v čase dospelosti (žil s ním v domácnosti, keď mal 30 rokov) a taktiež uviedol, že zosnulého považoval za svojho jediného rodiča kvôli zlým vzťahom s matkou. Tým bol vznik nemajetkovej ujmy u žalobcov jednoznačne preukázaný.

6.1 Žalobcovia majú pochybnosti o nezištnosti ospravedlnenia žalovaného 1/ adresovaného iba žalobcovi 1/ pozostávajúce z dvoch viet urobené s odstupom od nehody až počas trestného stíhania žalovaného 1/. Takúto formu satisfakcie nemožno považovať za postačujúcu. Žalobcovia zdôrazňujú, že prejavenie ľútosti škodcu nie je právne relevantnou skutočnosťou pri posudzovaní existencie nároku pozostalých na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Závery žalovaného 2/ o dostatočnej satisfakcii ospravedlnením žalovaného 1/ odmietajú žalobcovia aj z dôvodu, že v trestnom konaní neurobil žalovaný 1/ pred súdom vyhlásenie, že je vinný. Žalobcovia sú presvedčení, že základ nároku je daný, keďže bola preukázaná existencia protiprávneho konania žalovaného 1/ a súd prvej inštancie mal po

zohľadnení všetkých relevantných skutkových okolností priznať žalobcom primeranú výšku finančného zadosťučinenia.

7. Krajský súd funkčne príslušný na prejednanie odvolania žalobcov po preskúmaní predloženého spisového materiálu prejednal vec bez nariadenia odvolacieho pojednávania v celom rozsahu a dospel k názoru, že žalobcovia dôvodne uplatňujú všetky odvolacie dôvody. Procesný postup súdu prvej inštancie nebol v súlade so zákonom, v dôsledku čoho nebol správne zistený skutkový stav, čo viedlo k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci. Odôvodnenie rozhodnutia vykazuje chyby a súhlasne so žalobcami odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie nie dostatočne a zrozumiteľne zdôvodnil svoje rozhodnutie. Súdom prvej inštancie uvádzané skutkové zistenia sú v rozpore s vykonanými dôkazmi, v dôvodoch rozhodnutia uvádza prvoinštančný súd skutkové zistenia, ktoré z dokazovania nevyplývajú a keďže dokazovanie nebolo vykonané v súlade s Civilným sporovým poriadkom a navrhnutom a potrebnom rozsahu, odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 389 ods. 1 písm. b) a c) Civilného sporového poriadku zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

8. Odvolaciemu súdu bol predložený základný spis spolu s pripojeným spisom Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 4T/8/2020. Jeho pripojenie navrhol žalovaný 2/ a súd prvej inštancie určité poznatky zo spisu Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 4T/8/2020 v dôvodoch svojho rozhodnutia uvádza, ale z obsahu zápisníc o pojednávaní nevyplýva, že by ich súd prvej inštancie získal procesne prípustným spôsobom a žalobcovia by mali možnosť sa k nim vyjadriť.

9. Žalobu o náhradu škody a náhradu nemajetkovej ujmy podali traja žalobcovia, synovia nebohého E. P., ktorý zomrel XX.XX.XXXX po tom, čo bol žalovaný 1/ ako vodič motorového vozidla právoplatne uznaný vinným z prečinu usmrtienia E. P. podľa § 149 ods. 1 Trestného zákona a rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica z 22. júna 2020 č. k. 4T/8/2020-214 odsúdený k trestu odňatia slobody v trvaní 8 mesiacov, výkon ktorého sa podmienienečne odložil na skúšobnú dobu v trvaní 14 mesiacov. Žalovanému 1/ súd uložil aj trest zákazu činnosti viesť akýkoľvek druh motorového vozidla v trvaní 18 mesiacov a poškodených žalobcov so svojimi nárokmi na náhradu škody odkázal na civilný proces. Skutok je v rozsudku sp. zn. 4T/8/2020 popísaný tak, že 18.09.2019 v čase okolo 17.50 hod. v Banskej Bystrici na ulici Kapitána Nálepku viedol žalovaný 1/ rýchlosťou cca 58 km/hod osobné motorové vozidlo tak, že sa plne nevenoval vedeniu vozidla a dostatočne nesledoval situáciu v cestnej premávke a neprispôbil rýchlosťou svojej jazdy ani rozhladovým pomerom, ktoré boli v smere jeho jazdy zhoršené vplyvom ostro svietiaceho zapadajúceho slnka, v dôsledku čoho oneskorene reagoval na pohyb chodca E. P., v ktorého krvi sa nachádzalo 2,75 g/kg alkoholu a ktorý prechádzal cez vozovku mimo priechodu pre chodcov a vstúpil na vozovku bez toho, aby sa dostatočne presvedčil, či tak môže urobiť bez nebezpečenstva. V dôsledku všetkých uvedených okolností došlo k nárazu ľavej prednej časti vozidla žalovaného 1/ do E. P., ktorý pri dopravnej nehode utrpel viacpočetné zranenia, ktorým po prevoze do Nemocnice F. D. Roosevelta v Banskej Bystrici dňa 18.09.2019 v čase o 18.40 hod. podľahol. Bezprostrednou príčinou jeho smrti bola centrálna smrť - smrť mozgu a miechy pri mnohonásobných poraneniach hlavy, hrudníka a končatín. Žalovaný 1/ tým inému z nedbanlivosti spôsobil smrť, čím spáchal prečin usmrtienia. Okrem nároku na náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 20 000,- € pre každého zo žalobcov zvlášť, žiadal žalobca 1/ aj náhradu škody rovnajúcu sa vynaloženým pohrebným trovám a pohostenia na kare, o čom predložil kópie dokladov. Vzťah k zosnulému E. P. preukázali žalobcovia kópiami rodných listov, z ktorých vyplýva, že žalobca 1/ H. P. a žalobca 2/ H. P. mali spoločnú matku aj otca a prvorodený žalobca 3/ je synom E. P., ale má odlišnú matku. Žalobcovia 1/ a 2/ sa narodili v krátkom čase po sebe, ale s odstupom 8 a 9 rokov po narodení žalobcu 3/. Napriek vekovému rozdielu a neplnorodému rodinnému vzťahu udržiavali žalobcovia súrodenecké vzťahy a pojitkom medzi nimi bol práve ich otec nebohý E. P., ktorého každý z troch synov popisuje ako veľmi dobrého, starostlivého a zábavného otca kľudnej povahy, napriek občasnému požívaniu alkoholických nápojov. Žalobca 2/ vo svojej písomnej výpovedi uviedol, že mama od nich odišla, keď mal on 17 rokov a „oco to mal s nami dvoma tínedžermi ťažké, ale všetko zvládal, vždy sme mali všetko, čo sme potrebovali“, čím je jednoznačne potvrdená osobná starostlivosť nebohého E. P. o žalobcov 1/ a 2/ aj bez ich matky, čo muselo v deťoch vyvolať veľmi vrúcny vzťah k otcovi. Žalobca 1/ dokonca od svojho narodenia až do smrti otca s ním zdieľal spoločnú domácnosť a so žalobcom 2/ nestratil otec kontakt napriek veľkej vzdialenosti ich bydlísk. Žalobcovia zhodne uviedli, že H. P. cestoval na Slovensko každý rok na Vianoce a okrem týchto stretnutí realizovali osobný kontakt aj pri návštevách otca v Anglicku. Nebohý E. P. navštevoval žalobcu 3/ v jeho útľom veku aj po tom, čo sa s jeho matkou rozišiel a žalobca 3/ si ho zamiloval kvôli jeho návštevám v škôlke a v škole

nevediac o tom, že ide o jeho vlastného otca. Keď sa žalobca 3/ dozvedel, že E. P. je jeho biologickým otcom, utiekol z domu, aby mohol byť so svojím otcom a aj v dospelosti udržiaval vzťah s otcom, nie s matkou a to práve kvôli tomu, že styk s otcom udržiaval. Tieto tvrdenia žalobcov neboli v konaní žiadnym spôsobom vyvrátené. Nič z obsahu spisu nenasvedčuje tomu, že by sa žalobcovia v dospelosti a po osamostatnení otcovi odcudzili. Z ničoho nie je možné vyvodiť, že by požívanie alkoholických nápojov nebohým E. P. ovplyvnilo jeho spolužitie so synom H. a jeho rodinou, práve naopak, dlhodobé spolužitie v jednom byte so synom, jeho priateľkou a vnukmi vypovedá o nich dobrom vzťahu. Iný záver nie je možné vyvodiť ani z informácie, že E. P. mal vlastnú izbu, čo je vzhľadom na vek a zloženie domácnosti (syn s priateľkou a maloletými deťmi) pochopiteľné. Všetci traja žalobcovia majú rovnakú adresu trvalého pobytu ako nebohý E. P.. Aj táto informácia podľa odvolacieho súdu napovedá, že vzťahy medzi otcom a synmi boli intenzívne, keď súhlasil, aby v jeho byte mali žalobcovia 2/ a 3/ evidovaný trvalý pobyt, aj keď v skutočnosti tam nebývali. Žalovaným 2/ tvrdený vplyv užívania drog žalobcom 3/ na „prežívanie vzťahu so zosnulým“ v konaní zistený nebol. Súd prvej inštancie zrejme pod vplyvom obrany žalovaného 2/ pripisuje iný význam skutočnostiam uvádzaným žalobcami v konaní, než z nich podľa odvolacieho súdu bolo potrebné vyvodiť. Ak žalobcovia opisujú šťastné detstvo s otcom (bez matky), na ktoré nezabudli ani v dospelosti, keď už každý zabezpečuje svoju existenciu samostatne vzhľadom na novovytvorené rodinné väzby žalobcov, môže to potvrdzovať vyjadrenia žalobcov o ich doteraz srdečnom vzťahu s otcom, v ktorom videli oporu v minulosti a jeho pretrvávajúci záujem o synov až do svojej smrti. To, že každý zo synov i otec boli sebestační a neboli odkázaní na seba výživou a starostlivosťou neznamená, že rodičovská (synovská) láska vymizla, iba toľko, že nateraz jeden druhého nepotrebovali (z hľadiska materiálneho) a pocit rodinnej súdržnosti im dával istotu, že v prípade potreby sa navzájom podporia. Žalobca 1/ zdieľal s nebohým E. P. spoločnú domácnosť, dennodenne sa stretávali, stravovali sa spoločne. Žalobca 2/ sa s otcom navštevoval a tvrdí častý telefonický kontakt, aby sa „vyrozprávali“. Žalobca 3/ uvádzal v konaní, že každoročne slávil s otcom Vianoce, spoločne varili kapustnicu a robili šalát. Z výpovedí žalobcov vyvodil podľa názoru odvolacieho súdu súd prvej inštancie o ich vzťahu s nebohým E. P. nesprávne skutkové zistenia. Zo zápisnice o pojednávaní nevyplýva, že by si súd prvej inštancie splnil povinnosť vyplývajúcu z ustanovenia § 181 ods. 2 Civilného sporového poriadku a oznámil stranám, ktoré skutkové tvrdenia sú medzi stranami sporné, ktoré skutkové tvrdenia považuje za nesporné a predbežné právne posúdenie veci, preto nemohli žalobcovia predpokladať, že popis ich zväzku s otcom nie je pre úspešnosť v spore dostatočná a je potrebné svoje tvrdenia rozvinúť či dokazovať. Zo strany žalovaných a súdu prvej inštancie zostalo nevysvetlené, akým spôsobom mali žalobcovia preukázať svoj smútok a strádanie za otcom či šok z jeho smrti a prečo súdu nepostačovali ich vyjadrenia, že smrť otca pociťujú ako strašnú stratu, s ktorou sa nevedia vyrovnávať, že žalobca 1/, ktorý bol prítomný pri nehode, videl otca zomierať, čo ho psychicky poznačilo, v dôsledku čoho nevie spať a začal požívať alkoholické nápoje, žalobca 3/, ktorý mal problém s drogami sa po smrti otca opustil, začal užívať heroín vo väčšej miere, musel sa podrobiť aj liečeniu, že žalobca 2/ pociťuje výčítky, že nebol pri otcovi, keď ho potreboval, pociťuje smútok, ktorý mu nedovoľuje spať, prečo neboli pre preukázanie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy opisy ich emocionálneho a citového rozpoloženia postačujúce.

10. Žalobca 1/ predložil súdu prvej inštancie kópiu zápisnice o jeho výsluchu v trestnom konaní z 10. januára 2020, v ktorom opísal zážitok zo dňa, keď došlo k dopravnej nehode a jeho otec umrel. K dopravnej nehode došlo blízko bydliska žalobcov a E. P., žalobca 1/ počul náraz a videl ležať človeka na zemi. Podľa výpovede žalovaného 1/ prišiel na miesto dopravnej nehody skôr ako polícia. Svedkom tejto situácie bol aj so svojimi maloletými deťmi. Už v rámci trestného konania si žalobca 1/ uplatnil nárok na náhradu škody z titulu pohrebného a náhrady nemajetkovej ujmy a popísal svoj vzťah k otcovi, že sa mali veľmi radi, nie je zmierený so situáciou, ktorá nastala, otec chýba celej rodine a nevie spať. K ospravedlňujúcemu listu žalovaného 1/ predloženého do súdneho spisu sp. zn. 20C/412/2020 žalovaným 1/ (č. l. 79 spisu) vyjadril žalobca 1/ už pri výsluchu na polícii dňa 10. januára 2020 pochybnosti. Z jeho odpovede na otázku obhajcu žalovaného 1/ vyplýva, že očakával osobné ospravedlnenie žalovaného 1/, ospravedlnenie formou krátkeho listu považoval za účelové konanie, nie za prejav úprimnej ľútosti žalovaného 1/. Odvolací súd zhodne ako žalobcovia hodnotí ospravedlňujúci list žalovaného 1/ v kópii na č. l. 79 spisu, z obsahu ktorého jednoznačne vyplýva, že ho nepísal žalovaný 1/ z prejavu úprimnej ľútosti a vyjadrenia sústrasti žalobcom, o čom svedčí podpis na tomto liste ako „pán Z.“, pretože by sa žalovaný 1/ sám neoslovoval „pán Z.“, ale by sa podpísal len Z. alebo celým svojím menom. Odvolací súd súhlasí so žalobcami, že list doručený iba žalobcovi 1/ pred Vianocami roku 2019 počas prebiehajúceho trestného stíhania žalovaného 1/ nemožno považovať za dostatočnú morálnu satisfakciu, ktorá by vylučovala nárok žalobcov 1/ až 3/ na náhradu nemajetkovej ujmy. Žalobcovia opakovane dávali do pozornosti súdu, že žalovaný 1/ pred súdom

v trestnom konaní neurobil vyhlásenie, že je vinný, iba nepoprel spáchanie skutku, čo si súd prvej inštancie z trestného spisu neoveril a túto argumentáciu žalobcov nevyhodnotil. Žalovaný 2/ poukazuje na výpoveď žalovaného 1/ na pojednávaní dňa 14.09.2021 v podstate dva roky po úmrtí E. P.. Napriek uznaniu viny žalovaného 1/ súdom a jeho odsúdeniu, kým nebol žalovaný 1/ predvolaný na súd spolu so žalobcami, tento sa nepostavil pred žalobcov, aby im zoči voči predniesol ospravedlnenie a prejavil úprimnú ľútosť nad svojím konaním či vyjadril sústrasť a nebyť konania o náhradu škody a náhradu nemajetkovej ujmy, asi by tak ani neurobil, preto ani túto jeho výpoveď nie je možné považovať za postačujúce odškodnenie traumy žalobcov zo smrti otca v dôsledku dopravnej nehody spôsobenej žalovaným 1/. Správny je názor žalobcov, že spoluzavinenie E. P. na vzniku dopravnej nehody nevyklučuje nárok žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy, môže mať vplyv iba na výšku priznanej náhrady, ak protiprávne konanie u žalovaného 1/ preukázané bolo.

11. Súd prvej inštancie bez dokazovania vykonaného procesne prípustným spôsobom cituje z dôkazov vykonaných v trestnom konaní (sám v bode 34 odôvodnenia uvádza, že z dokazovania v trestnom konaní bolo zistené), avšak zo znaleckého posudku znalca Dipl. A.. A. P. č. 41/19 necitoval všetky relevantné časti, iba tie, ktoré sa týkajú spôsobu prechodu cez komunikáciu E. P.. Znalcovi boli zadané viaceré otázky k priebehu, príčine dopravnej nehody, k technike jazdy vodiča, k rozhľadovým pomerom oboch účastníkov dopravnej nehody, k spôsobu, akým chodec prechádzal cez vozovku, či vytvoril chodec vodičovi náhlu prekážku z technického hľadiska, kto a ako mohol zabrániť dopravnej nehode. Pre ustálenie miery zodpovednosti účastníkov dopravnej nehody za jej vznik bolo potrebné vziať zreteľ na celý obsah znaleckého posudku č. 41/2019 G.. A.. A. P., osobitne na odpovede na položené otázky, čo bolo príčinou dopravnej nehody z technického hľadiska, aká bola technika jazdy vodiča a jeho rýchlosť, či chodec vytvoril vodičovi náhlu prekážku z technického hľadiska a aké mali účastníci dopravnej nehody možnosti zabránenia zrážke. Odvolací súd iba príkladmo uvádza, ktoré rozhodujúce momenty súd prvej inštancie pri skúmaní spoluzodpovednosti poškodeného na vzniknutej škode nezohľadnil: že vodič motorového vozidla začal reagovať na chodca až keď sa tento nachádzal v jazdnom pruhu pohybujúceho sa motorového vozidla, resp. až v čase samotnej zrážky, vzhľadom na možnosť oslnenia nebola technika jazdy vodiča osobného motorového vozidla zodpovedajúca vznikajúcej situácii, na situáciu reagoval oneskorene, na ôsmu otázku, či chodec vytvoril vodičovi náhlu prekážku z technického hľadiska znalec odpovedal, že chodec vytvoril prekážku náhlu z technického hľadiska len, ak sa osobné motorové vozidlo pohybovalo rýchlosťou na úrovni povolenej 50 km/hod (avšak z bodu 3.9 posudku vyplýva, že vodič motorového vozidla prekročil povolenú rýchlosť) a vodič osobného motorového vozidla mohol zrážke s chodcom zabrániť, ak by sa pohyboval povolenou rýchlosťou 50 km/hod aj v prípade, že by sa chodec pohyboval spôsobom a rýchlosťou chôdze ako pri dopravnej nehode a na jeho pobyt by zareagoval brzdením. Z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie sa javí, že sa s celým posudkom G.. A.. A. P. neoboznámil. Dôkaz prečítaním tejto listiny podľa § 204 C. s. p. nevykonali. Bez povšimnutia nechal súd prvej inštancie pri posudzovaní spoluzodpovednosti poškodeného aj ďalší znalecký posudok vypracovaný v trestnom konaní znalcov H.. V. a H.. T., ktorým bola položená otázka príčiny smrti nebohého E. P., či bola táto v priamej príčinnej súvislosti s dopravnou nehodou.

12. Ak žalovaný 2/ navrhol vykonať dôkaz spisom Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 4T/8/2020, súd prvej inštancie mal vykonať dôkaz celým spisom, nielen tými, ktoré svedčia v prospech žalovaného 1/ a opomenúť dôkazy, ktoré odôvodňujú nárok žalobcov. Podľa rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/66/2018 z 21.03.2019 (R 26/2019) je civilný súd podľa § 193 C. s. p. viazaný výrokom rozsudku trestného súdu o vine a treste. Musí z neho vychádzať ako z celku a pritom brať do úvahy jeho právnu a skutkovú časť, ktorá rieši naplnenie znakov skutkovej podstaty trestného činu konkrétneho konania páchatel'a. To sa však týka výlučne konania obvineného. Pokiaľ skutkové okolnosti prípadu nasvedčujú, že na vzniku škody sa okrem obvineného mohla podieľať svojím konaním aj ďalšia osoba (napríklad poškodený), civilný súd nie je pri skúmaní sporu zavinenia tejto osoby (jej podielu na vzniku škody) viazaný výrokom o vine obvineného. Právoplatný rozsudok (v prípade posudzovanom najvyšším súdom schvaľujúci dohodu prokurátora o vine a treste obvineného) nevedie automaticky k záveru, že škoda bola spôsobená iba výlučným zavinením obvineného v zmysle § 441 Občianskeho zákonníka. Takýto rozsudok trestného súdu nezabavuje civilný súd povinnosti zaoberať sa otázkou, či a do akej miery (v akom rozsahu) sa na vzniknutej škode podieľalo aj konanie ďalšej osoby (§ 420 a § 441 OZ). V rozsahu, v ktorom sa na vzniku škody podieľalo spoluzavinenie poškodeného nezodpovedá za škodu škodca, lebo v tomto rozsahu nie je daná príčinná súvislosť medzi vznikom škody a zavineným protiprávnym konaním. V prípade spoluzavinenia poškodeného platí zásada vyjadrená v ustanovení §

441 Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorej, ak bola škoda spôsobená aj zavinením poškodeného, znáša škodu pomerne; ak bola škoda spôsobená výlučne jeho zavinením, znáša ju sám.

12.1 Súd prvej inštancie správne skúmal, či sa na vzniku škody podieľal aj samotný poškodený E. P., nemal však správne vstupné údaje (pre nedostatočne vykonané dokazovanie), aby dospel aj k správne skutkovému a právne záveru k tejto otázke.

12.2 Aký vplyv môže mať správanie sa osoby poškodenej pri dopravnej nehode na výšku náhrady nemajetkovej ujmy uplatňovanej príbuznými nebohého usmrteného pri dopravnej nehode sa vyjadril Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozsudku z 27. októbra 2010 sp. zn. 1Cdo/77/2009 tak, že „na to, aby žalobcovia mohli byť úspešní pri uplatňovaní nároku na ochranu ich osobnosti podľa § 13 OZ v prípade, keď žalovaný neoprávnene (protiprávne) zasiahol do ich osobnostných práv zavinením dopravnej nehody, pri ktorej zahynul ich blízky príbuzný, nie je zásadne nutné, aby konanie samej dotknutej osoby (nebohého) muselo byť po právnej stránke bezzávadné. V súlade s citovaným ustanovením § 13 ods. 1 OZ na to, aby oprávnená osoba mala právo domáhať sa ochrany osobnosti, sa vyžaduje a zároveň stačí, aby išlo o neoprávnený zásah do práv na ochranu osobnosti. V prípade existencie takéhoto neoprávneného zásahu ide potom o objektívnu zodpovednosť, bez ohľadu na zavinenie. Správanie samej dotknutej osoby pri neoprávnenom zásahu sa stáva právne významným až pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch (§ 13 ods. 2 OZ), ktorú výšku určuje súd podľa závažnosti ujmy a podľa okolností, za ktorých k porušeniu práva došlo (§ 13 ods. 3 OZ). Týmito okolnosťami sú nielen okolnosti na strane samotného škodcu, ale súčasne sú tu aj okolnosti na strane dotknutej osoby, na ktoré okolnosti správne súdy nižších stupňov prihliadali.“ Rozhodnutie sp. zn. 1Cdo/77/2009 spolu s rozhodnutím sp. zn. 1Cdo/89/1997 (R 29/2001) považuje dovolací súd za ustálenú rozhodovaciu prax v riešení otázky zohľadnenia miery spoluzavinenia poškodeného pri určovaní výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch (porovnaj uznesenie NS SR z 31. marca 2022 sp. zn. 7Cdo/252/2021, podľa ktorého súdy musia určiť percentuálny podiel poškodeného na vzniku dopravnej nehody). Žalobcovia oprávnene vytykajú súdu prvej inštancie nesprávne právne posúdenie veci, ak percentuálny podiel poškodeného E. P. na vzniku dopravnej nehody ustálil iba na 50 %, napriek tomu žalobe o náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch nevyhoveli ani čiastočne a svoje úvahy vedúce k takémuto rozhodnutiu ani v dôvodoch neuviedol. Ak súd prvej inštancie nevyhodnotil všetky skutočnosti rozhodné pre posúdenie miery spoluzavinenia poškodeného na vzniknutej škode, jeho záver o podiele poškodeného E. P. na vzniku dopravnej nehody v rozsahu 50 % považuje odvolací súd za predčasný a preto nesprávny.

13. Či sa za škodu pre účely zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnení považuje aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obeť dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla existuje už rozsiahla judikatúra, ktorú možno považovať za ustálenú v závere, že v spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná (porovnaj rozsudok NS SR z 31. júla 2017 sp. zn. 6MCdo/1/2016 uverejnené v Zbierke stanovísk NS SR a rozhodnutí súdov SR pod poradovým číslom 61/2018, tiež uznesenie NS SR z 26.02.2020 sp. zn. 4Cdo/59/2019) a žalovaní sa ani nedostatkom vecnej pasívnej legitímácie v spore nebránia. Rozporujú tvrdenia žalobcov, že im akákoľvek nemajetková ujma vznikla vzhľadom na chýbajúce emocionálne väzby na nebohého otca E. P. v dôsledku nadobudnutia ich plnoletosti a osamostatnenia sa. Odvolací súd nepovažuje tento záver súdu prvej inštancie za správny, pretože faktory veku a ekonomickej samostatnosti, ako už bolo uvedené v bode 9 odôvodnenia tohto rozhodnutia, lásku medzi rodičom a dieťaťom oslabovať nemusia a smútok za dobrým a milovaným rodičom, najmä keď zomrel nečakane, náhle, bez rozlúčky, môžu ťažko prežívať aj dospelé osoby. Najviac traumatizujúci zážitok prežil žalobca 1/, ktorý počul vo svojom byte náraz a videl cez okno, že došlo k dopravnej nehode a ihneď to v ňom vyvolalo obavy, či sa nejedná o jeho otca. Po príchode na miesto dopravnej nehody videl svojho ťažko zraneného otca a intenzívne prežíval jeho zranenie a náhlu smrť po prevoze do nemocnice.

14. Na základe týchto skutočností vyplývajúcich zo súdneho spisu odvolací súd konštatuje, že základ nároku je daný, sporná je len výška nároku uplatňovaná žalobcami. Keďže súd prvej inštancie žalobu ako celok zamietol a výškou náhrady sa nezaoberal, bolo by predčasné vysloviť odvolacím súdom názor k tejto otázke, preto odvolací súd iba pre ďalšie efektívne konanie súdu prvej inštancie upriamuje jeho a pozornosť strán sporu na judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vzťahujúcu sa k výške náhrady nemajetkovej ujmy konkrétnou sumou, v zmysle ktorej je výška vždy závislá od výsledku posúdenia takých individuálnych, jedinečných okolností každej prerokovávanej veci, ktoré sú spravidla neopakovateľné a nezameniteľné s okolnosťami relevantnými v iných veciach, preto k otázke

primeranosti konkrétnej výšky tejto náhrady nie je vytvorená ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu (podľa uznesenia NS SR sp. zn. 7Cdo/204/2018, uznesenia NS SR sp. zn. 7Cdo/215/2020 z 31.01.2022, uznesenia NS SR z 24.03.2022 sp. zn. 4Cdo/278/2021 a iné).

15. Podľa § 391 ods. 3 C. s. p. odvolací súd uvádza, že súd prvej inštancie musí vykonať dôkaz spisom Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 4T/8/2020 (pre prejednávajúcu vec relevantnými časťami) spôsobom podľa § 204 Civilného sporového poriadku, umožniť stranám vyjadriť sa k dokazovaniu, po vyhodnotení vykonaných dôkazov v súlade s § 441 OZ ustáliť mieru zodpovednosti neobohého E. P. na vzniku dopravnej nehody a škode v percentuálnom vyjadrení a pri posúdení dôvodnosti nároku vziať do úvahy iba podmienky vyplývajúce z § 11 a § 13 Občianskeho zákonníka. Pri rozhodovaní o výške primeraného zadosťučinenia vezme súd do úvahy závažnosť vzniknutej ujmy a okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, závažnosť ujmy na strane žalobcov vyhodnotí z hľadiska objektívnych kritérií, najmä z hľadiska príbuzenského pomeru s prihladnutím na vzťahy popísané žalobcami, pretože hĺbku smútku a traumy zo smrti rodiča nie je možné konkrétnymi dôkaznými prostriedkami preukázať, keď ide o vnútorný psychický stav jednotlivca. Žalobcovia ponúkli dôkazy o spôsobe prežívania smútku za otcom (zvýšené požívanie alkoholických nápojov, návrat k omamným látkam aj s potrebou liečenia, vplyv takéhoto konania rodinné vzťahy), iba neoznačili dôkazné prostriedky, ktorými svoje tvrdenia dokážu preukázať. Bude na žalobcoch, aby si svoju povinnosť označiť dôkazy na svoje tvrdenia splnili (§ 132 ods. 1 C. s. p.). Súd prvej inštancie zistí, či sa žalobca 2/ zdržujúci v Anglicku zúčastnil pohrebu otca, čo môže tiež napovedať o pravdivosti jeho tvrdení o zachovanom vzťahu k otcovi napriek veľkej vzdialenosti a o existujúcich výčitkách z dôvodu, že nebol pri otcovi, keď ho potreboval. Žalobcovia opakovane zdôrazňujú, že žiadaná náhrada nemajetkovej ujmy má zmierniť následky neoprávneného zásahu do ich práva na súkromie a rodinný život, mali by však konkretizovať, ako vyplatené (ak bude prisúdené) primerané zadosťučinenie zmierni tieto následky, na čo majú slúžiť tieto peniaze, čím naplnenia vyplatené finančné prostriedky satisfakčnú funkciu.

16. Okrem náhrady nemajetkovej ujmy bola žalobcom 1/ uplatnená aj škoda, ktorá vznikla iba jemu vyplatením pohrebných trov. O výške trov predložil žalobca 1/ objednávku pohrebných služieb, doklad o ich úhrade a doklad o úhrade pohostenia na kare. Žalovaný 2/ preukázal, že pozostalým po zomretom E. P. v rámci tohto prebiehajúceho súdneho konania z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu žalovaného 1/ vyplatil „zálohu“ v rozsahu 50 % z vyčíslenej náhrady škody zdokladovanej vo výške 1 165,80 € mínus štátny príspevok na pohreb 79,67 € = 1 086,13 €, z toho 50 % = 543,07 €. V podaní z 29.10.2020 na č. I. 47 vzali žalobcovia čiastočne späť žalobu o rozsah poskytnutého plnenia 543,07 € požadovaných žalobcom 1/ titulom nákladov na pohreb, žiadnym spôsobom sa však nevyjadrili k tomu, či im bol vyplatený štátny príspevok na pohreb v žalovaným 2/ tvrdenej výške 79,67 €, ak nie, z akého dôvodu, keďže toto skutkové zistenie má vplyv na výšku uplatňovanej náhrady škody žalobcom 1/ vo výške zostávajúcich 622,73 €. Oprávnenosť tohto nároku bude súd posudzovať podľa § 449 ods. 2 OZ a ich primeranosť podľa nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka.

17. V novom rozhodnutí rozhodne súd prvej inštancie aj o trovách odvolacieho konania.

18. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C. s. p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C. s. p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C. s. p.).

Dovolanie v prípadoch uvedených v § 421 odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) C. s. p. (§ 421 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 C. s. p. nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 C. s. p.); na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C. s. p.).

Dovolanie môže podať strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 C. s. p.).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 C. s. p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii; ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C. s. p.); dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C. s. p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C. s. p.).

Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie,

- a) ktorému súdu je určené,
 - b) kto ho robí,
 - c) ktorej veci sa týka,
 - d) čo sa ním sleduje a
 - e) podpis
- (§ 127 ods. 1 C. s. p.).

Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania (§ 127 ods. 2 C. s. p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C. s. p.).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 C. s. p.)

Strany sporu majú možnosť zvoliť si advokáta alebo obrátiť sa na Centrum právnej pomoci so žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci (§ 160 ods. 2 C. s. p.). Žiadateľ, u ktorého hrozí nebezpečenstvo zmeškania lehoty, môže zároveň so žiadosťou požiadať centrum o predbežné poskytnutie právnej pomoci (§ 11 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z.).

Dovolaťel musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom; dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C. s. p.); povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C. s. p.).

Ak neboli splnené podmienky podľa § 429 C. s. p., resp. dovolanie má vady podľa § 429 C. s. p. napriek riadnemu poučeniu dovolateľa o povinnosti podľa § 429 C. s. p. v odvolacom konaní, resp. napriek výzve súdu prvej inštancie adresovanej dovolateľovi na odstránenie väd a jeho poučení o následkoch neodstránenia väd dovolania, dovolací súd dovolanie odmietne (§ 447 písm. e) C. s. p. v spojení s § 436 ods. 1 C. s. p.).